

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 381/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátom, Krmanova 16, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/32/2017 z 27. februára 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/55/2023 z 27. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 13. septembra 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Skutkové východiská

2. Žalobou o určenie vlastníckeho práva podanou na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľ proti žalovanému SPP - distribúcia, a.s. (ďalej aj „žalovaný“), domáhal určenia, že je podielovým spoluvlastníkom s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 2984/10000 plynovodu realizovaného v rámci projektu Plynofikácia mraziarne Orechová I. a II. etapa, a to na základe skutočností, že jeho právny predchodca (obchodná spoločnosť KRESA spoločnosť s ručením obmedzeným Košice) sa ako investor spolu s právnym predchodcom

žalovaného Slovenským plynárenským priemyslom, štátny podnik, Bratislava a s pomocou finančného príspevku Fondu životného prostredia Slovenskej republiky podieľal na realizácii uvedeného projektu. Sťažovateľ sa stal právnym nástupcom investora na základe viacerých zmlúv o prevzatí dlhu a na nich nadväzujúcich zmlúv o prevode majetkových práv.

3. Po realizácii projektu bola medzi právnym predchodcom sťažovateľa ako odovzdávajúcim právnym predchodcom žalovaného ako preberajúcim uzatvorená zmluva o prevode hmotného investičného majetku, na základe ktorej došlo k bezplatnému prevodu hmotného investičného majetku do správy preberajúceho (nie do vlastníctva). Investícia právneho predchodcu sťažovateľa na projekte bola v zmysle predmetnej zmluvy 5 572 024 Sk.

4. Na základe inomínatnej zmluvy uzatvorenej medzi Slovenským plynárenským priemyslom, š. p., ako združovateľom, investorom a obchodnou spoločnosťou Plynroz, a.s., Sobrance ako dodávateľom stavby došlo k združeniu finančných prostriedkov na úhradu pohľadávok voči dodávateľovi stavby projektu Plynofikácia mraziarne Orechová I. a II. etapa. Zmluvné strany sa dohodli, že časť stavby, na ktorú združovateľ poskytne príspevok, bude po ukončení majetkom združovateľa, t. j. SPP OZ Michalovce. Zostávajúce časti stavby zrealizované z prostriedkov investora prejdú bezplatným prevodom do správy plynárenského podniku – združovateľa, a to v zmysle zákona č. 67/1960 Zb. o výrobe, rozvoje a využití vyhrievacích plynov (Plynárenský zákon) v znení neskorších predpisov.

5. Žalovaný v konaní tvrdil, že predmetný plynovod, resp. spoluvlastnícky podiel sťažovateľa, prešiel na žalovaného, avšak nie do jeho správy, ale do jeho výlučného vlastníctva. Podľa sťažovateľa uvedené však nevyplývalo z vtedy platnej právnej úpravy a nemalo oporu ani v uzatvorených zmluvách.

6. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 52C/37/2015 z 21. októbra 2016 zamietol žalobu sťažovateľa. Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie z dôvodov, že okresný súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň prvoinštančné rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 27. februára 2019 potvrdil rozsudok okresného súdu.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, a to vo vzťahu k právnej otázke, či v zmysle platných právnych predpisov, najmä s poukazom na § 25 zákona Plynárenského zákona v znení účinnom do 1. júla 1998 a § 13 vyhlášky Federálneho ministerstva palív a energetiky č. 175/1975 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia plynárenského zákona, v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 175/1975 Zb.“) mohli byť plynárenské zariadenia, vo vzťahu ku ktorým bola podaná žaloba o určenie vlastníckeho práva, výlučne vo vlastníctve štátu alebo mohli byť vo vlastníctve aj iných osôb.

9. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Cdo/136/2020 z 24. augusta 2022 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté.

10. O ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľom ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 668/2022-58 z 12. apríla 2023 rozhodol tak, že vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/136/2020 z 24. augusta 2022, uvedené uznesenie zrušil, vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznal sťažovateľovi náhradu trov konania a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Podľa záverov ústavného súdu dovolací súd vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočne konkretizoval, prečo bol toho názoru, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je v tejto súvislosti dostatočné, dovolací súd nekonfrontoval dovolacie námietky so závermi všeobecných súdov a zároveň rezignoval na konfrontáciu námietok sťažovateľa týkajúcich sa vád v procese dokazovania. Vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ústavný súd uviedol, že závery najvyššieho súdu sú výsledkom zjavne nesprávneho posúdenia procesnej otázky prípustnosti dovolania z toho dôvodu, keď najvyšší súd len stroho konštatoval (bod 21), že sťažovateľ prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia ani samotnú dovoláciu otázku dostatočne nešpecifikoval, teda nepostupoval v intenciách § 432 CSP. Z podaného dovolania, naopak, podľa ústavného súdu vyplýva, že dovolací súd nemusel vynakladať žiadne zvýšené úsilie, aby zistil, či abstrahoval spornú právnu otázku, ktorá bola formulovaná jasne a zrozumiteľne, rovnako tak dôvody, pre ktoré sťažovateľ považuje predmetné právne posúdenie odvolacím súdom za nesprávne. Sťažovateľ položil dovolaciemu súdu jednoznačnú otázku týkajúcu sa toho, či mohli byť plynárenské zariadenia (najmä s poukazom na § 25 Plynárenského zákona a § 13 vyhlášky č. 175/1975 Zb.) výlučne vo vlastníctve štátu alebo mohli byť aj vo vlastníctve iných osôb.

11. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa opätovne odmietnuté. Dovolací súd sa stotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu vo vzťahu k nedostatku aktívnej vecnej legitimácie sťažovateľa, čoho priamym dôsledkom bolo, že nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa v zmysle § 420 písm. f) CSP, a teda k naplneniu dotknutého dovolacieho dôvodu. Formulácia použitá vo všetkých štyroch zmluvách o prevode majetkových práv aj podľa názoru dovolacieho súdu nepredstavuje dostatočne jasné a zrozumiteľné vymedzenie, že predmetom prevodu je samotný plynovod (vrátane regulačnej stanice). Formulácia „*majetkový podiel na investičnej akcii*“ smeruje skôr k výkladu, že ide o finančné vyjadrenie vložených investícií. Nič na tom nemení ani doplnok „*vrátane všetkých majetkových práv prevádzajúceho, všetkých pohľadávok prevádzajúceho, ako aj všetkých hnutelných vecí prevádzajúceho, ktoré prevádzajúci nadobudol v súvislosti s jeho účasťou ako investora na predmetnej investičnej akcii*“. Nie je zrejmé, o aké majetkové práva a o aké hnutelné veci ide. Odhliadnuc od toho, že najvyšší súd považuje plynovod za nehnuteľnosť, pričom minimálne regulačná stanica (ktorú žalobca v podaní z 1. júna 2015 urobil súčasťou petitu) nesporne nehnuteľnosťou je, pri veci tak zásadného významu a hodnoty, akým je predmetný plynovod (v hodnote niekoľkých miliónov slovenských korún), nie je podľa dovolacieho súdu možné akceptovať len všeobecný nejasný odkaz na „*veci nadobudnuté v súvislosti s účasťou na investičnej akcii*“.

12. Nadväzujúc na to dovolací súd uzavrel, že keďže sťažovateľ nie je aktívne vecne legitimovaný, nie je dôvod zaoberať sa právnou otázkou, či mohli byť plynárenské zariadenia výlučne len vo vlastníctve štátu alebo mohli byť aj vo vlastníctve iných osôb [dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Táto otázka by bola relevantná len v prípade, ak by bola daná vecná legitimácia sťažovateľa.

III.

Argumentácia sťažovateľa

13. Sťažovateľ je toho názoru, že hoci vo vzťahu k dôvodu zmätočnosti dovolací súd rešpektoval názor ústavného súdu a konfrontoval svoje závery so závermi všeobecných súdov nižších stupňov, opomenul, že prílišný formalizmus pri posudzovaní a výklade právnych úkonov je v rozpore s ústavným právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Okrem uvedeného sa vo vzťahu k dôvodu zmätočnosti dovolací súd opätovne vôbec nevyjadril k námietkam, ktoré sťažovateľ namietal v dovolaní a ktoré sa týkali väd v procese dokazovania.

14. Za situácie, keď každá jedna zo zmluvných strán zmlúv o prevode majetkových práv mala presnú predstavu, čo je predmetom týchto zmlúv, nemožno podľa sťažovateľa akceptovať závery všeobecných súdov, podľa ktorých sú tieto zmluvy absolútne neplatné, ako ani záver, že neurčitost' týchto prevodných zmlúv nemožno zhojiť ani za pomoci výkladových pravidiel podľa § 35 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutia všeobecných súdov vrátane dovolacieho súdu sú postavené na prílišnom formalizme, nedôvodne preferujú neplatnosť právnych úkonov, absolútne neberúc do úvahy individuálne okolnosti týchto prevodov, najmä to, že pri každom jednom prevode bol ako konateľ zmluvnej strany a ako zmluvná strana samotný sťažovateľ. Sťažovateľ argumentuje, že v zmluvách o prevode majetkových práv sa jasne uvádza, že sa prevádzajú všetky majetkové práva, ktoré boli nadobudnuté v súvislosti s investičnou akciou, a to, čo sa prevádzalo, bolo ním v konaní aj jasne špecifikované, keďže bol účastníkom každého jedného majetkového prevodu. Text zmluvy neodporuje vôli, vôľa bola v konaní pred všeobecnými súdmi špecifikovaná, a teda text zmluvy potvrdený.

15. Podľa sťažovateľa nie je prípustné a ani ústavne udržateľné, aby právnu istotu medzi účastníkmi prevodných zmlúv narušili všeobecné súdy, ktoré sa aj napriek jeho jasným vyjadreniam rozhodli pre ich neplatnosť. Neposkytli tak ochranu právam sťažovateľa a svojimi rozhodnutiami nedali za dosť spravodlivému usporiadaniu právnych vzťahov medzi sťažovateľom a žalovaným. Je v rozpore s princípom materiálneho právneho štátu zasahovať do autonómie zmluvných strán tak, ako to urobil dovolací súd a všeobecné súdy nižších stupňov. Zmluvami o prevode majetkových práv sa prevádzal celý balík majetkových práv, ktoré mal prevodca v súvislosti s plynovodom. Vzhľadom na to by špecifikácia bola nadbytočná, a teda nemožno v dôsledku jej absencie vyhlásiť tieto právne úkony za absolútne neplatné pre ich neurčitost'.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu:

16. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd poukazuje na to, že lustráciou v registri podaní zistil, že 5. decembra 2022 mu bola doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vedená pod sp. zn. Rvp 2728/2022, neskôr sp. zn. IV. ÚS 668/2022. O predmetnej ústavnej sťažnosti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia tých istých základných práv ako v teraz prerokovávanej ústavnej sťažnosti napadnutým rozsudkom krajského súdu, rozhodol ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 668/2022-22 z 19. decembra 2022 tak, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia

označených základných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Vzhľadom na to, že o namietanom porušení označených základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd už rozhodol odmietnutím ústavnej sťažnosti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie, je nutné aktuálnu ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako neprípustnú podľa § 55 písm. a) v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

18. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

19. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania ústavným súdom vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

20. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

21. Najvyšší súd v napadnutom uznesení v súlade s požiadavkami vyslovenými v náleze ústavného súdu č. k. IV. ÚS 668/2022-58 z 12. apríla 2023 poukázal na konkrétne argumenty súdov nižšej inštancie, vysvetlil ich súvis s konečným rozhodnutím, pričom jeho závery sú logické a konzistentné. Dostatočne a vyčerpávajúco odôvodnil záver o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie sťažovateľa [v dôsledku neplatnosti zmlúv o prevode majetkových práv (bod 13 tohto rozhodnutia)], čoho priamym dôsledkom bolo, že nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa v zmysle § 420 písm. f) CSP, a teda k naplneniu dotknutého dovolacieho dôvodu. Najvyšší súd tiež

logicky vysvetlil, prečo nebolo potrebné zaoberať sa ďalším dovolacím dôvodom, a to namietaným nesprávnym právnym posúdením otázky, ktorú sťažovateľ predložil v dovolaní podanom podľa § 421 ods. 1 CSP, keďže sťažovateľ nebol aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby.

22. Ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia je zrejmé, z ktorých zákonných ustanovení najvyšší súd vychádzal, jasne a zrozumiteľne sú uvedené aj dôvody, prečo bolo nutné dovolanie sťažovateľa odmietnuť. Uznesenie náležite objasňuje všetky podstatné skutočnosti, ktoré najvyšší súd viedli k odmietnutiu dovolania. Uznesenie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie nesignalizuje na podklade dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z týchto dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Sťažovateľ porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júla 2024

Robert Šorl
predseda senátu